



SZERKESZTŐSÉG
és
KIADÓHIVATAL
hová a dolgozatok
és előfizetési pénzek
küldendők:
Kolozsvár, Ref. Theologia
4. számú lakás.

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

AZ ERDÉLYI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET „EGYHÁZI
ÉRTEKEZLET”-E TÁMOGATÁSÁVAL

SZERKESZTIK:

NAGY KÁROLY, VAJDA FERENCZ,
ref. theol. tanár, felelős szerk. sz.-udvarhelyi pap, főmunkatárs.

Megjelenik minden vasárnap egy íven.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 4 korona. Negyedévre 1 korona.
Félévre . . . 2 korona. Egy szám ára 10 fillér.

Karácsonban.

Karácson van. Lelkem önkéntelenül is ünnepi hangulatba merül. Elgondolkozom . . .

Oh, isteni bölcsesség, kicsoda mehetne végére a te utaidnak? Ki számlálhatná elő a te kegyelmednek gazdagságát? Minél többet gondolkozom bölcseségről, minél nagyobb számát látom kegyelmednek, szeretetednek: annál inkább érzem végességemet, gyöngességemet.

Karácson van. Ha életemben sohasem imádkoztam volna: úgy is most leborulnék és imádkoznám, annyi áldását látom e napon a jó Istennek. Az Ige ma öltött testet, a világgosság ma gyuladt ki, az idvesség forrása ma buzgott föl, a mennyország ma szállott a földre s az örök élet kapui ma nyilottak ki. Angyalok kara jelenék meg a szegény, bethlehemi pásztoroknak, hogy azok az egyszerű, de istenfélő emberek hallják meg elsőbben az ég izenetét: „*Ime, hirdetek néktek nagy örömet, mely az egész népnek öröme lesz, mert néktek ma Megváltó született, ki az Ur Krisztus a Dávid városában.*” (Luk. II., 10., 11.)

A Jézus születésében valósággá lett az, a mi eddig csak kegyes óhajítás, csak sejtelem volt: az Isten szeretete, kegyelme és jóakarata az egész emberi nemzetnek. Ez az óhajítás, ez a sejtelem sokaknak lelkében élt már az előtt is, de állandó gyökeret nem verhetett, az emberi léleknek tulajdona nem lehetett soha.

A nap szeliden ragyogott alá az égről. Nyomában áldás fakadt mindenfelé. S az áldás az Isten szeretetének bizonyossága vala. De ah,

megdőrdült az ég, villám ezikázott át a levegőn, sűrű, nehéz felleg borítá el a jótevő napot. A szél süvöltve száguldott át völgyeken, hegyeken. Az eső, a szél, a jég tönkre tette az emberek vetéseit. A csapás az Isten haragjának bizonyossága . . . Kicsoda békélteti ki a haragvó Istent? . . .

Igy volt az ember erkölcsi életében is. Nem volt egy biztos pont sem földön, sem égen, hol a lélek megpihenhetett volna. A káros igazságot, az üldözött menedéket, a gyenge pártfogást, a bűnös irgalmat hiába keresett. Hiszen maga az Isten mondá: „*Megbüntetem az atyák álnokságait a fiakban harmad- és negyed-iziglen.*” Ah, rettenetes egy állapot volt az! Annyi évezreden keresztül bolyongott az emberiség, mint egy eltévedt vándor és nem volt vezetője; lázas, nagybeteg volt és nem volt gyógyító orvosa. Nem ismerte a célt, a hová mennie kellett és nem volt, ki megmutassa. Töprengett: vajjon lesz-e? . . .

De, az Isten ígéretei nem csalnak. Már az édenkertben megígéré az elesett embernek, hogy elküldi a szabadítót, ki megtöri a kígyónak fejét (Móz. III. 15.). Már magában ezen ígéret is jól eső érzéssel töltötte be századokon át az emberek lelkét.

„Ujongass Sion leánya, — mondja Zakharias próféta — im, megjön királyod . . . Igazságos, győzedelmes, alázatos . . . Békességet szól a népeknek.” *Esaias* hasonló látnoki meggyőződéssel szól a gyermekről, kinek nevét nevezik Csudálatosnak, Tanácsosnak, Békesség Fejedelmének (IX. 2. 6.). Az idők teljessége bekövetkezett. Ama fénylő világosság kigyuladt. Meg-

láták először a bethlehemi pásztorok és utánuk az egész világ. A békesség Fejedelme megszületett. Erre az örvendetes hirre az angyalokkal együtt énekelte a föld népe: Dicsőség a magasságban Istennek... (Luk. II. 14.)

Az ének oly kedves, oly bájos volt, mert egészen más volt az alaphangja, hogy erre már a jó Isten is másképpen felelt vissza, mint régen, mondván az ő angyalai által: *Ez az én szerelmes fiam, kibén én megengesztelődtem* (Mát. III. 17.) Sok rendben és sok képpen szólott már az Isten a föld népének, de sohasem szólt olyan szépen, mint mikor ezt mondá: „Ez az én szerelmes fiam, kibén én megengesztelődtem. Ötet hallgassátok. Ő megtanít titeket arra, a mit eddig nem tudtatok: hogy Én nem vagyok bosszuálló Isten, hanem Abba: szerelmes Atya, mindnyájtoknak édes Atyja. Megtanít arra, hogy a ki engem tisztelni akar, az lélekben és igazságban tiszteljen, mert előttem csupán a töredelmes szív és alázatos lélek a kedves áldozat.“

És a Krisztus elvégezte mindazt, a mi reá bízott vala. Kibékéltetett a mennyei Atyával, megszabadított a büntől, részeseivé tett az Isten országa javainak. Végül pedig életét adá miérettünk. És az ember ma sem érzi az Isten szeretetének áldásait, mert nem becsüli meg az ő Szent Fiát. A békesség Fejedelmének országa nem juthatott diadalra, mert átkos párttítés ostromolja annak falait. Az erény helyett a bün,

az igazság helyett az érdek foglalta le a szíveket. És a nagy tömeg nem az élő Isten, hanem a Sátán templomában borul le. Oh, mikor jő el az a Karácson, midőn a Krisztus által hirdetett igazságok diadalra jutnak e földön? Mikor lesz az öröm, a békesség, a szeretet ismét olyan nagy, mint ama csodálatos éjszakán? Mikor borul le minden térd és vallja, hogy a Jézus Krisztus Ur az Atya Istennek dicsőségére?

Panasz és zokszó ne zavarja meg ünnepi hangulatunkat. Ünnepi harangszó reményteljesen kondul meg a toronyban. Karácson van... Menjünk templomba és imádkozzunk: Atyánk, jöjjön el a te országod!

Vajda Ferencz.

Járnak az angyalok.

Karácsonyi felolvasás.

Én nem hiszen, hogy a keresztyén társadalomban akadna ember, a kinek szívét valami kis melegség ne járná át a karácsony ünnepén. Még a legelfásultabb szívben is megrezzen e napokban egy hur, melyen, ha a jelennek nem volna semmi öröme: a mult édes emlékei szólnak meg.

A munkazaj teljesen elcsendesül. A mindennapi élet piaczi zsvivaja elnémul. Ezek helyet mintha valami üdítő halk zsongás töltene

Karácsonyfa mellett.

A kolozsvári milleniumi iskola növendékei részére rendezett karácsonyfa-ünnepélyen mondott beszéd.

Kedves gyermekek! Milyen szép volt ez a ének, a mely most itt elhangzott, s milyen szép lesz majd az is, a melylyel a szép ünnepet berekesztieni fogjátok. Értitek-e, érzitek-e ti, hogy mit mondanak ezek az énekek? Tudjátok-e, hogy maga az Isten hallgatta a ti éneketeket, számlálgatta kicsiny szívetek dobogását és elküldötte ti hozzátok az ő angyalát, hogy az hirdessen nektek, nekünk, ifju és öreg embereknek, leányoknak és fiuknak nagy, nagy örömet?

Én hallottam az Isten angyalának a szavát. Láttam azt is, mikor az iskola falai közé szállt, végig repült mindenik osztályon és mindenikben azt mondotta, hogy ezek a gyermekek Istennek gyermekei.

Ti rólatok mondotta ezt kedves Gyermekek! Mert ti csakugyan mind, egyen-egyenként Istennek gyermekei vagytok. Milyen boldogság az: Isten gyermekének lenni! Azt mondhatni, hogy az a hatalmas Isten, az ég és föld dicső királya a mi édes atyánk, a mi szerető Atyánk, a ki azzal mutatta meg leginkább hozzánk, földi gyermekeihez való nagy szeretetét, hogy az ő egyetlen mennyei Fiát, az Ur Jézus Krisztust nekünk adta, hozzánk küldötte, hogy legyen testvérünk, velünk sirjon, ha fáj valamink, velünk örvendezzen, ha boldogok vagyunk.

TÁRCZA.

Karácsonyest.

*Kis Jézuska a gyermekek barátja,
Ma az egész nagyvilágot bejárja:
Palotákba, kunyhókba benyitogat,
Mindenüvé visz kedves ajándékot.*

*Szegény árvák hőtemette viskóba,
Oh mint várják koldusmezbe burkolva;
Édes remény tölti el a keblöket,
Hogy Jézuska megkeresi ma őket.*

*Mezilláb törnek utat a nagy hóba,
Hogy könnyebben bejusson a kunyhóba
A tüzet dideregve élesztgetik,
Vendégöknek a viskót melegengetik.*

*Kis Jézuska! könyörüölő szeretet,
Tápláld hitök, erősítsd reményöket;
S ti gazdagok, kiket az Ur megáldott;
Ne vessétek meg a szegény árvákat!*

Ferencz Samu.



be a nagy mindenséget. Mintha valami felsőbb lények szárnyuhogása hallanék körülöttünk szüntelenül: *Járnak az angyalok* . . .

Istenem! milyen sok csüggeteg, fáradt szív van ezen a világon! Milyen boldog volt az egyik édes reményeiben. Azt hitte, hogy azoknak valóságát meg nem akadályozhatja semmi sem. Aztán mikor mindabból csak a keserű csalódás foszlányai maradtak: többé nem tud remélni, nem mer bízni semmiben. Mily legyőzhetetlennek érezte magát a másik. Mert az öntudat nyugalma hordozta keblében. Irigység, gyanúsítás, rágalom támadott ellene. Visszapatant mindeniknek kilőtt nyila róla, míg felemelt fővel járhatott az emberek között. De jaj, egy vigyázatlan perczen megejtette a kisértő. Aztán, hogy egyszer megismerte a bűn mámorát, mind nagyobb telhetetlenséggel szomjazta azt. És most mintha égetné minden szem tekintete. Üldözöttnek érzi magát az emberek között.

De ne sorolgassuk fel minden szívnek terheit, bajait. Hisz különben is lehetetlen volna az. Hanem gondoljunk a karácsony kedves képeire. Lássuk meg, hogy ma a csüggedő szív is üdébben dobog fel. Kinek multja örömtelen: a jövőbe veti reménységét. Vagy a ki remélni tud a jövőben: a mult emlékeivel melegszik fel. A szegény úgy érzi, hogy az életnek számára is van gazdagsága. A szenvedő belátja, hogy a könnynek is van boldogsága. A minden kedveitől megfosztott magános szív a karácsoni

szent estén elveszített kedveseinek boldog társaságában érzi magát. Még a gonosztevőnek bűnös lelken is felcsillan egykori tisztaságának, gyermekkori ártatlanságának, emléke, mint a mérges virág kelyhében a tiszta éjnek kristály-harmata. Sőt az önmagában érzéketlenségig megdermedt kebel sem titkolhatja el felmelegedését, mikor körülötte az ártatlan gyermekeknek és a gyermeki egyszerűségben élő lelkeknek öröme áradoz.

Nem lehet, de nem is szükség érteni; csak érezni lehet, érezni kell azt a titokzatos, édes zsongást-bongást, mely betölti a mindenséget: *Járnak az angyalok!*

A házastársak, mint szülők az édes gondoskodásban észrevétlenül emeltetnek felül kicsinyes torzsalkodásaikon. Szép egyetértésben keresik az alkalmat, hogy titokban készítsék elő kicsinyeiknek az örömet hozó meglepetéseket. Gyönyörrel töldják meg napi fáradaimaikat, hogy akkor készítsék elő a kicsiny Jézus ajándékait, a mikor az édes álomba merült kicsinyekkel szárnyas angyalkák incselkednek. Suttogva beszélnek; nehogy az angyalokkal álmadozók felébredjenek és meglássák a valót. A szülői szív édes gyönyörével emlegetik el, hogy a mult karácsonyban még a nagyobb is hitte a szent ámitást, hogy csengetyü szóval *az angyalok járnak*.

Istenem ezek a szülők azt hiszik, hogy gyermekeiket csalódásban tartják, holott ugyan-

Ma már sok millió ember állítja és ti magatok is hallottátok az iskolában, vagy otthon, kedves szülőitektől, hogy akkor lett igazán szép a világ, akkor lettek valóban boldogok az emberek, mikor az Ur Jézus Krisztus megszületett. Mikor — tudjátok — ott messze, a bethlehemi csendes mezőkön egyszerre nagy fényesség támadott és a pásztorokhoz így szólt Istennek angyala: „Ne féljete, mert ime, hirdetek nektek nagy örömet, mely az egész népnek öröme lesz, mert ma született nektek a Megtartó, ki az Ur J. Krisztus, a Dávid városában!” Oh milyen végtelen örömmel borultak le azok a szegény pásztorok Isten követe előtt, mily nagyon boldogok voltak, mikor látták az után az angyalok seregét az égen s hallották azt a gyönyörű éneket, melynél szebbet sem azelőtt, sem azután, sem ők maguk, sem más emberek sohasem hallottak: „Dicsőség a magasságos mennyekben e földön békesség és az emberekhez jó akarat!”

Akarjátok-e ti is hallani k. Gy.! azt a szép éneket? Akarjátok-e látni Istennek angyalait s Jézust, a ki úgy szeret titeket, a ki most is ajándékokat hozott nektek, s cserébe csak azt kéri tőletek, hogy szeressétek őt? Nem hiszem hogy csak egy is akadna köztetek olyan, a ki nem szeretné őt, a ki nem hálával fogadná az ő ajándékait. Oh ti bizonyynal akarjátok látni őt, akarjátok hallani az ő szavát, melylyel magához hívogat: jertek én Atyámnak áldottai, ön-

magamat, saját életemel adam ti értetek, mert ti hozzátok hasonlóké a mennyország, jertek, szeressetek engem!

De nemcsak távolról hívogat. Nyomon kísér mindig titeket. Veletek játszik szép játékaikban, veletek van tanulásotokban, örvend, ha szépen játszotok, jól tanultok. Aztán . . . aztán látja, ha rosszak vagytok, rosszul tanultok, illetlenséget beszéltek, egymást bántalmazátok, egymásközt durvák vagytok. Ilyenkor az ő szelid, jóságos arca elborul, szive fájni kezd és sir, könnyez miattatok.

Oh k. Gy.! — az Istenre kérek — ne engedjétek, hogy Jézus sirjon, bánkódjék miattatok! Sohase legyetek rosszak, hogy mindig szeressen titeket, örvendjen, mikor reátok tekint. Tudjátok, egyszer sirt Jézus, mikor meglátta Jeruzsálemet, s annak rossz, bűnös lakóseit. És az egész város elpusztult, házait földig lerombolták, megölték lakóseit, a felnőtt embereket és a kis gyermekeket egyaránt. Ne engedjétek, hogy az a borzasztó történet tirajtatok, rajtunk, az egész városon, szép magyar hazánkon ismétlődjék!

Akkor örökké boldogok lesztek, akkor mindig örömtől fog ragyogni arcotok, mint most, s tőle még drágább ajándékokat fogtok nyerni, ez alkalommal, soha el nem veszíthető kincseket. Ezeknek elvételére készítsétek magatokat, Ámen.

Czirmay Zoltán,
ev. ref. püsp. titkár.

akkor ezzel épen magukat ámitják, mert itt valósággal: *Járnak az angyalok.*

Hisz' igaz nem mind angyal, a mi angyalnak látszik, mint igaz, hogy „nem mind arany, a mi fénylik.“ A mai korban nemcsak a drága kövek, hanem az érzések között is található hamisítványokat. Nemesak üvegből csiszolt gyémántok és befutatott rézből készült aranyékszerek vannak forgalomban, hanem a hiúság, ez az emberi gyengeség is gyakran jelenik meg a szeretet angyali mezében. Lehet, hogy sok van ilyen a karácsonyban repeső angyalok között is. Lehet, hogy nagyon sok csak hideg kép, élő és éltető lélek nélkül, azok közül. De azért nem hiányoznak a valódi, az igazi angyalok. Vagy kiveszett volna az igazi gyémánt és üvegből utánozzák és üvegből hamisítják azt?! Épen nem. Csak arra, hogy az árnyképek közt az igazi élőlényeket felismerjük: mélyebb érzületre van szükségünk. De ez érzület bizonyosokká is tesz, hogy: *Járnak az angyalok!*

Tündéri fényvel világított nagy uri palota tárul fel szemünk előtt. Csillárok, faltükrök és a lábak alatt elterülő padló egyaránt szórják, sokszorosítják a fényt. Vidám társaság van együtt telve a karácsony édes örömeivel. Hisz' a karácsony öröme helyet talál a fényes palotákban is. Mintha cikázó villámot szórának, úgy csillognak a gyémántok és más drága ékszerek. És jegyezzük meg, hogy valamennyi valódi és nem hamis utánzat. Az egyik teremben ott áll a gyógyó karácsonyfa megrakva egy egész vagyont érő ajándékokkal. Hasznos és haszontalan szükségességes és szükségtelen tárgyaknak felszámíthatatlan tömegével. Valódi aranyláncz fűzi össze ezeket. Aztán körül csillogó angyalhaj omlik alá. Felülről mintha most ereszkednék alá, nagy szárnyas angyal tartja a karácsonyfát. Ezt pedig a menyezethez függesztett kisebb angyaloknak megszámlálhatatlan sokasága repesi körül. Végre az utolsó várt vendég is megérkezett.

Megkezdődhetik a karácsonyfa bemutatás. Felhúzzák a fa lombja közé rejtett zenélő szekrényt, mely halk hangon játszik valami éji dalt. Aztán a gyermekszobából bonnok, nevelők által vezetett, előre dresszírozott gyermekek előtt feltárják a karácsonyi terem ajtaját. Itt és most övök az elsőség.

Meglepetés tölti be a sziveket. Maguk a felnőttek is bámulják a találékony berendezést és a mesés ajándékokat. Hogy ne volnának elragadtatva a gyermekek!

A nevelők, dajkák magyarázgatnak. Mutogatják a szárnyas angyalokat, melyek éppen most hozták az ajándékokkal rakott karácsonyfát. Gondolataikat azonban egészen az foglalja el, hogy valjon az ők számukra miféle értékes ajándék van.

A gyermekek ártatlan szívvvel örvendnek a sok ajándéknak. Bámulják a repeső helyzetben mozdulatlan angyalokat. És mégis mintha nem volnának kielégítve. Mintha vágnának valami — magok sem tudják mi — után. A leg-

kisebb gyermek hordozza szét örömtől csillogó tekintetét. És mintha repülni akarna a dajka öléből szétterpesztett kövér ujjocskáival kapkod az édes anyja felé.

De az édes anya nem veheti magához. Nagyon oda találna szegényke simulni az édes anyai kebelre s kicsiny fejcskájával össze rücskölné a drága csipke-dísz. Aztán nincsen is erre most idő. A figyelmes házi asszonynak vendégei mulattatásáról kell gondoskodni immár. A gyermekek gyönyörködtetésének helyéről elvonnul a fényes társaság.

Mit gondoljunk? Valjon az itt csillogó sok valódi gyémánt közt nincsen-e *egy hamis*? Valjon valódi-e itt az *a kép*, hogy: *Járnak az angyalok!*?

Ismét egy nagy társaságban találjuk magunkat. Itt azonban az elébb látott fény helyett egyszerűség honol. Mintha templomban volnánk, oly ünnepélyes csend uralg a gyülekezeten. S csakugyan itt a szentírás által követelt amaz „*igaz istentisztelet*“ valósul meg: „*meglátogatni az árvákat*...“

Egyenruhában, csinosan és tisztán öltözött gyermekserreg vonul be és foglalja el a részükre fentartott helyet. Arva gyermekek, de a kikről nem vette le atyai gondviselését az isten. Emelt nekik hajlékot, táplálja és ruhazza őket az emberi könyörületnek hajlékában a „*szeretelházban*.“

A kicsinyek serege ártatlan szívvvel zengi el a kicsiny Jézust dicséző zsolozsmát. Aztán egy jóságos bácsi szívből fakadt imát rebeg, hogy áldásával elhagyatott festvérkéihez is jöj-jön el Ő. Majd tán egy jóságos néni meghatón beszél el, hogy ma járnak az angyalok azon gyermekeknél, a kiknek édes apjuk, édes anyjuk van. De a jó emberek az árvákról sem feledkeztek el. Számukra is gondoskodtak ajándékokról. Ebből részesülnek most. Fogadják örömmel ezeket. De aztán legyenek jó magaviseletűek, háládatosak a jöltevők iránt. Csak így érdemledetik meg az árvák a mennyei atya gondozó jóságát.

Végül kiosztják a gyermekeknek az egyszerű, de hasznos ajándékokat. A ki egy ügyes verset mond azt meg is dicsérik. A melyiknek kellemetes orczácskaja van, meg is simogatják.

Olyan megható, olyan édes kép ez. Minden szívet szent elértékenyülés száll meg. És e meghatótságban mindenki úgy érzi, hogy járnak az angyalok.

S pedig itt is hiányzik valami. Hiányzik az a melegség, melyet pótolni semmivel sem lehet. Oh bármily nagyra becsüljük, azt az igazi jóakaratu törekvést, melylyel az általános *ember-szeretet* egy *mélysegesebb érzés* helyét akarja betölteni, a magában becsesrezt valóságos aranynyá akarja tenni: ki kell mondanunk, hogy a sziveket itt mozgató érzések lehetnek magukban az ég angyalai, de azoknak keblébe, a kiket körül repkednek nem tudnak, mint ilyenek be szállani.

Hogy mi hiányzik itt? felismerjük, ha megtekintünk egy harmadik képet. Egy egyszerű

kicsiny hajlékhoz viszen képzeletünk. Nincs miért belépnünk. Talán szörösságot okoznánk s zavarnók a kép tisztaságát jelenlétünkkel. Különben is elég betekintenünk a törpe, kis ablakon. Belátjuk az egész képet így is. Nem téved el egymásba nyiló fényes termék sorában tekintetünk.

A szerényen világított, tiszta szoba egyik szegletét lepel takarja el. Arra a célra van elzárva az, hogy az angyalok láthatatlanul jelenhessenek meg ott. Beszélni velök csak az édes anyának szabad.

A gyermekserget az asztal mellett ülve az édes apa foglalja el. Egyiket karján tartja, a másikat térdén ülteti, a harmadikat az édes apának oldalához testvérkéjének háta megé simul. Az apa: énekl, a gyermekek motyogják: „*Krisztus urunknak áldott születésén...*“, mialatt az édes anya csak azért megy be a függöny mögé,

maradt volna itt, hogy köszönhetnék meg, a miket hozott, hogy játszhatnának vele.

És mikor szóval magyarázgatja, hogy az angyalkáknak másfelé is sok dolguk van, azért mentek el: nem tudja megállani, hogy cselekedettel meg ne hazudtolja magát, hogy be ne bizonyítsa, miszerint az angyalok nem mentek el. Sorban ölébe kapja, keblére szorítja, csókolja a mézész kalácscsal összemázolt, kicsiny szájukat. Neki nem piszkosak, hanem oly végtelenül édesek azok a gyűgyögő ajkak. És mintha ezek az édes ölelések, ezek a forró csókok kielégítenék a kérdezősködésben fáradhatatlan szívüket: ők is átéreznék és minket is meggyőznének, hogy itt valóban: *Járnak az angyalok.*

Szülők, nevelők, elhagyottak és árvák gyámolítói, a karácson napjaiban ne okoskodjatok, csak érezetek. Ne ajándékozzátok gyermekeiteket, pártfogoltjaitokat, hogy jók, hálá-



„Templomba menők.“

hogy kinyitsa az ablakot, nehogy az arra járó angyal ne jöhessen be: És éppen idején. Mert alig lépik ő is a gyermekek közé: valami zörgés irányítja a függönyre figyelmüket. És mintha különös fény törne át azon. Valaminek történni, valakinek járni kellett ott. Hogy győződhetnének meg erről másképp, minthogy az édes anya félre huzza a függönyt, a mikor egyszerű karácsonyfa válik láthatóvá. Örömtől gyúlnak ki a kis arczócskák. Körül állja az apró nép. Ugrálnak, tapsolnak. Dicsérik a kicsi Jézuskát. Az egyik az édes apának, a másik az édes anyának térdét öleli át. Kérdésekkel árasztják el a szülőket, hogy valjon a sok szép aranyos alma, aranyos dió, könyvjátékszer együtt terem? És míg az apa boldogan magyarázza meg, hogy ilyen fát csak a jó isten kertjében az angyalkák tudnak nevelni: addig a másik az anyjára támad rá: miért nem tette be mikor bejött az angyal az ablakot, hogy

datosak legyenek, hanem azért, mert *szerelték*. Hiszen a mennyei atyát is nem mi szerettük, hanem ő szeretett először minket. A karácsonyban ebben a számításoktól távol álló, önzetlen szeretetben valósággal: *Járnak az angyalok.*

Az én lelkemnek erre soha nem dönthető bizonyítéka van. Gyermekkoromra, az egyszerű, de édes szülői hajlékra gondolok vissza minden karácsonyban.

A mi vidékünkön nem volt fenyőfa. A hatvanas évek 7 gyermekes tanítója messze vidékről nem vitethetett sok pénzért egy zöldelő kis galyat. De azért az angyal angyal volt akkor is — nálunk is. Feltalálta az magát minden helyzetben. Ha diszes fára nem aggathatta, szépen megtisztított eszímánk szárába rakta be egyszerű ajándékjait: almát, diót, magyarót, aszaltszilva-kéménysprőt, írószert, könyvet és némelykor a mosdószappan borítékával ezüstözött *vesszől*.

Már némi sejtelmem kezdett ébredni az angyaljárás felől, akkora voltam, mikor karácsony nagyhetén valami csinyt követtem el. Szegény jó édesanyám szeliden intett meg: No majd meglátod, mit hoz az angyal. Megzavart e figyelmeztetés. Mit bántam, hogy ki hozza, de irtóztam a vesszőtől.

Eljött a karácsony hajnala. (Nálunk hajnalban járt az angyal. Este nekünk kellett csizmáinkat az ajándék befogadására megtisztítani.) Az volt a házi szokás, hogy karácsony hajnalán az ágyban énekeltük el együtt a „Krisztus urunknak áldott születésén”-t. Így történt ekkor is. Ez alatt kellett járni az angyalnak. Az ének után aggódó reménnyel ugráltunk csizmáink után. Az enyémben a szokott ajándékok között a vessző is ott volt. Örvendtem az egybeknek, de könnyet hozott szemembe a vessző látása. E pillanatban egy gondolat villant át lelkemen: Az angyal oly hirtelen nem tudhatta meg csinyemet... nem az hozta a vesszőt... bizonyosan édesanyám... Szemrehányólag emeltem áldott jó édesanyámra könnyes tekintetemet. Én Istenem, mi volt a szemében, mikor reámnézett, ha én azt leirhatnám! És milyen volt a hangja, mikor szólt: „Ugy-e megmondottam?!“ Aztán magához ölelt, megcsókolt és letörölte könnyeimet.

Azt hiszitek, hogy ebből arról bizonyosodtam meg, hogy tehát mégis nem az angyalok járnak?

Oh nem!

Drága jó édesanyám áldott szive régen porlad már. Még csak fényképe sem maradt, melyről vonásait felújithatnám. De a karácsony lelkemben mindig előlbe állítja azt a mélységes tekintetet, szivembe csendíti azt az édes hangot... aztán magyarázhat nekem a világ minden nagy tudósa, kinevethet a felnyílt szellemü kor: *az én fejemből és annál inkább szivemből ki nem disputálja semmi emberi bölcsesség, hogy: Valósággal járnak az angyalok!*

Pásztor.

Karácsonyi angyal.

Jójj be mindnyájunkhoz karácsonyi angyal, Hozz egy kis örömet, biztatást magaddal, Hiszen tudod milyen nehéz gonddal élünk, Hogy sokáig birjuk: fogy a reménységünk.

Jójj be mindnyájunkhoz, hogy te magad lássad, Hogy sötét felhőként ül rajtunk a bánat, Kinzó aggodalmat, jer, üzz el mitőlünk, A kisértő ellen légy vigyázó örünk.

Jer, éleszd szivünkben a lankadó hitet: Hogy az a Megváltó eljött mindenkinek, És a mikor itt élt a földi világba? Ő nálánál nem volt elhagyottabb árva.

Taníts meg, hogy akkor nem bánt mélyen semmi, Hogy ha megtanulunk mélyebben szeretni.

A kit egész világ a halálig bántott, Kéblére ölelte az egész világot.

Karácsonyi angyal, jer, várunk mi téged, Hogy tedd melegebbé a családi fészket, Még azt is, a ki a fagyos rögöt járja, Meleg tüzhely mellé, jer, vezesd el már ma.

Hozz a szivbe békét, tölts be minden vágyat, Hogy ne legyen ma szem, a mely könybe lábbad, A jászolbölcsőtől lásson fel az égig, Kövesse azt hiven, ki azon ment végig.

G. Diószeghy Mór.

Isten ígéje.

Karácsony.

Szent ég! A gyermeksziv zsongó képei töltik be ma is lelkemet, ha rád emlékezem. Ha olvasom történetedet a Szent könyvből, lelkemet valami földfeletti fény, valami tulvilági melegség, édes boldogság érzete tölti be.

Az emberiség életének ez legszebb, mert legigazabb története. Az a történet, melynek középpontja a betlehemi jászol-bölcső, benne a Jézus Krisztussal. A mi addig történt: *érette* lett; a mi azután történt: *általa* lett. Valóban Krisztus születése a világtörténet fordulópontja.

Gondoljátok, olvassátok végig a karácsonyi történetet. Az ősz Simeon és a próféta-asszony Anna elaggott testtel, de nem csüggedő, várakozásteli lélekkel az emberiség évezredes adventje. Ott ülnek éjjel-nappal a törvény házában, az áldozati oltárok lépcsőjén. De a törvény nem ad lelküknek nyugalalmat, meg nem igazítja, ki nem békíti Istennel. Vágyó lelkük együtt száll az áldozatok gomolygó füstjével; felfelé emelkedik, valami magasabbat, igazabbat keres. Erzsébet, Mária az Urnak kegyes szolgáltató-leányai, az Istennek választott edényei. A földre borult éj sötétsége, az alvó pásztorok: a lelkek álma, szunnyadása, dermedtsége. A ragyogó csillagok Isten gondviselésének őrszemei.

De ime, a szent éjszakán egyszerre csak eltűnnek a szerényen pislogó csillagok. Elhomályosítja őket Istennek a megnyílt egekből teljes fényvel sugárzó dicsősége. A Gondviselés személyes alakban szól az égből, jelenik meg a földön: „*Dicsőség Istennek a magasságban, a földön békesség és az emberekhez jóakarata*”: „*Ti néktek ma Megtartó született, ki az Ur Krisztus a Dávid városában.*”

Érette volt a törvény uralma, a bűnnek elhatalmazása, a lelkek éjjelének kétségbeejtő sötétsége, hogy Isten mindeneket a bűn alá rekesztett, hogy mindenenen könyörüljön. Aldott az Ur, minden ő munkáiért, melylyel adta nekünk váltságunkra az ő szent Fiát s hogy elvezetett az ő bölcsőjéhez!

Aldott az Ur, hogy szent Fija által szerzett minékünk válságot, szabadulást; adott világosságot, idvességet és örök életet.

A mi maradandó jó azóta a világban létrejött és az emberiség közkincsévé lett, az mind a Jézus Krisztus által lett s mindazok megmaradásának és teljesebbé léételének is ő az egyedüli biztosítéka, kezese. Ő általa lesz nemesebbé az egyén s ily egyének folytán lesz nemesebbé a társadalom.

Isten országa, eljövételének alapja és biztosítéka az istenfiuság. Ujjászületett, megszentelődött egyéniségek nélkül hiu, üres dolog minden társadalmi eszmény és reform. Elvágyó, önző, hiu, kapzsi, hatalmaskodó egyéniségek kezében megromlik a legjobb törvény, a legbölcsőbb alkotmány, a legszentebb intézmény. Az Isten országa az emberek lelkéből kell, hogy kinőjjön. Krisztust a szívek felett kell Urrá tenni, hogy Ura lehessen a világnak. Csak azok az ajkak szólják, zengik, csak azok a kezek cselekszik Isten dicsőségét, munkáját, a hol a szív telve van Krisztussal. A társadalom és világ krisztianizálása csak a szíveken keresztül eszközölhető. A szívek pedig nem a hatalomszó előtt hajolnak meg, hanem a szeretet szava, munkája ejtheti foglyul csak.

Csak a ki érzi, hogy érdemetlenül, kegyelemből, ingyen ajándékként kapott Istentől mindent, a mivel bír: csak az fog érte hálás lehetni, csak az fogja érezni, hogy a talentumokat Istentől felelősség és számadás kötelezettségével kapta, csak az fogja nem magának, hanem Isten dicsőségének javára kamatoztatni.

Azért, mikor e világnak, hazánknak és egyházunknak karácsony-ünnepi jókivánságot akarunk kifejezni, kívánjuk: hadd szülessék meg minden szívben a Krisztus. Legyen e mi szegény, elvettetett, lenézett és kicsinyelt szívünk felmagasztaltatott, mint Betlehem a Judának városai között, mint a barmok jászola a fényes paloták felett. Lelkünk éjjelen fel-felcsillanó jóigyekezetünk pislogó csillagait vigye teljességre az Ur dicsőségének fénye, mennyei glóriája; reményeinket a jobbulás iránt töltse be Isten atyai kegyelme, mely szóljon mindnyájunkhoz *személy szerint* angyali karral: *Te néked ma Megtartó született!*

Annyi áldása lesz e mostani karácsonyunknak, a hány szív ma bölcsőjévé lesz a Jézus Krisztusnak, mi Megtartónknak.

Istennek Kegyelme így tegye áldottá e mi szent ünnepeinket! Templomaink, házunk, szívünk legyen Krisztusnak otthona; büntől, képmutatástól, közönytől ment munkásszeretnek, idvességnak bölcsője!

Egyházi élet.

Egyházi estélyek. A székely-udvarhelyi ev. ref. egyházban, a karácsony előtti időszakban, három igen sikerült egyházi estélyt tartottak. Mindenik estély a gyülekezet énekével kezdődött és

végződött. De, nem csak ez adta meg az egyházi színezetet, hanem az egész tárgysorozat. Közreműködött mindhárom ízben az egyházi vegyes dalkör. Az estélyek önkéntes adományokkal voltak összekötve. Első este a vegyes dalkör szükségletei beszerzésére: 13 kor 04 fillér; második este, a szegény iskolás gyermekek részére: 12 kor. 42 fillér, és harmadik este a ref. szegények házában levő öregek karácsonyi fölségállítására: 20 kor. 40 fillér gyűlt össze. Mindenik fillér a szeretet gyümölcse volt; élő bizonyossága a hitnek, az egyházi buzgóságnak. Az újévben, havonként kétszer, tovább foly az üdvös munka.

Néhai Szóts Boldizsár képéről egy vonás.

(*Arczképének ünnepélyes átvételén a zágoni óvoda karácsonyfa ünnepélyén.*)

Tisztelt közönség! Kedves gyermekek! A karácsony a szeretet ünnepe. Mert soha szeretet nagyobb mértékben nem nyilatkozott, mint mikor a jó Isten az ő egyszülött fiát küldötte el földi gyermekeinek boldogítására.

Helyesen van tehát, ha az emberek maguk közt is a szeretet kifejezésére használják fel ez ünnepet. Szülők gyermekeiket, nemes szívü gazdagok a szükölködőket a szeretet ajándékaiban részesítik. Angyalok járnak nemes érzések szárnyain, hogy örömet hozzanak, bánatot enyhítsenek.

Kereshetnénk-e hát megfelelőbb alkalmat azon kedves emlék bemutatására, melyet fáradhatatlan gondoskodású elnökének, nemes szívü jóltevőjének néhai Szóts Boldizsárnak diszes képében nyert óvodánk.

Olyan szépen beillik e bemutatás a karácsonyfa-ünnep keretébe. Hiszen a legszentebb emberi érzésnek, a hálás gyermeki kegyeletnek ajándéka ez a kép. Az pedig, a kit ábrázol, az igaz felebaráti szeretetnek volt megvalósítója mindég. — Aldozatkész gondozásában részesítette az óvodát és különös gyönyörét találta abban, ha örömet szerezhetett a kicsinyeknek. Jelen volt az ő jó szíve mindég, mikor a kicsi Jézus a karácsonyfára aggatta a jó gyermekek ajándékait. Legyen jelen most emlékezte, melyet lelkünkben megelevenít ez a kép.

En erről a képről az emlékezet világánál csak egyetlen vonást olvasok le. Egy egyszerű arany igazság ez, melyet az arcnak redőiből és a szemeknek tekintetéből az is kiolvashat, a ki egy betűt sem ismer. Ezt olvashatjuk a Szóts Boldizsár képéről: *takarékosság és jószívűség szépen megférnek egymással.*

Vagy láttatok-e valaha szebben megtestesülve a *takarékosság* erényét, mint az ő életében? Mutatott-e valaki világosabb példát, hogy miként kell az embernek megbecsülni a becsületes munkának gyümölcsét, az Isten áldásának legkisebb morzsáját?!

De viszont hol láttatok a *jószívűséget* őszintebb melegségben, önzetlenebb aldozatkésztségben, mint az ő kezén, a mikor nem dobzódásról, hanem jótéteményre, felsegítésre volt szükség?

Ugy-e mindnyáján leolvassátok az említett igazságot az emlékezet világánál az ő jóságos, gondos képéről?

De olvasni kell azt azoknak is, a kik nem ismerték őt. Szívökbe kell vésní a kisdedeknek már a lélek fejlesztésének első iskolájában, az óvodá-

ban. Mély és hasznos életbölcesség lesz ez számukra az élet utain.

És a míg e képről azok, a kik e helyen a gyermekeket nevelik, ezt az egyszerű arany igazságot sikerrel plántálják át a zsendülő szivekbe: bizony mondom, hogy addig a legértékesebb *angyalfiát* e tanulásban mindig Szóts Boldizsár emléke fogja diszíteni az óvodások karácsonyfájára.

Legyen áldott ez az emlék, legyen megbecsülve ez a kép az idők végéig!

Pásztor.

Apróságok.

Két dolgot találok kimondhatatlan nehéznek; nem bizni magamban, ha jól, biznom Istenben, ha rosszul folynak dolgaim.

Hol Jézus nincs jelen, ott a képzelt baj sokkal nagyobb, mint a valódi baj, hol jelen van.

A szentek meglelhetők a kalendáriomban, de nem az életben.

Világi bölcsesség, tégedet a te szolgálid támogatnak; isteni bölcsesség, te a te szolgálidat támogatod!

Vegyes hírek.

A „Vasárnap” olvasóinak s minden jó léleknek idvességes szent karácsonyi ünnepeket kívánunk.

Szegény egyetemi hallgatók tandíja. Nagy kavarodást okozott a napokban Budapesten, hogy vagy 300 szegény egyetemi tanuló közül, kik tandijelengedésért folyamodtak volt, vagy 160-nak nem engedték el tandijaikat. Ezek ha fizetni nem tudtak volna, ott kellett volna, hogy hagyják a tanulást. A lapok egy része ezért a tanárokat hibáztatta, hogy a saját zsebüket nézik inkább, mint a tudományt. Mások hamarosan gyűjtést indítottak, hogy így fizessék ki a szegény tanulók tandiját. E célra Wlassics miniszter 15.000 koronát engedélyezett. József Ágost kir. herczeg 500 kort. Az ujságok gyűjtése 1500 kor. Tegnap pedig egyszerre teljes megoldást nyert a dolog. Brüll Alfréd pesti bankár 15.000 koronát adott, mivel most már rendezni lehet a szomorú tandij ügyet. Valóban szép karácsonyi ajándék. Kinek? Némelyek azt mondják — a szegény egyetemi hallgatóknak. Valójában pedig a gazdag egyetemi tanároknak. Bizony visszás dolog az, hogy a nagy fizetési egyetemi tanárok még tandijpénzt is kapjanak. E kis zsebpénz némelyiknél sokkal többre megy a fizetésénél — a szegény tanulók zsebéből. Nem jól van ez így.

A nyomor enyhítésére. Az ideai szigorú tél sok nyomort szült mindenfelé. Jó lelkek igyekeznek is segíteni rajta. Sokan alamiznál-

kodnak, hogy a „szentek” megfizessenek érte. Sokan, hogy dicsérik az ő jótékonyágukat De nem kevesen, csendben zajtalanul. Budapesten, Kolozsvárt s más nagyobb városokban ingyen kenyeret, tejet, fűtött szobát s kőszent adnak a nyomorult hajléktalanoknak. Azt mondják, hogy ezt főleg a *szabodkőmivesek* csinálják, Nő, hát meg is áldja az Isten őket, bármennyit átkozza is a pápa és papjai.

Uj közös hadügyminiszter. Br. Krieghammer volt közös hadügyminisztert a király elbocsátotta. Ugy mondják azért, mert olyan katonai követelésekkel lépett fel, mit az országgyűlés nem szavazott volna meg. Helyébe *Pletrich* Henrik lovag lépett. Mennyivel lesz jobb ez, mint az a másik volt — a jövő mutatja meg. Egyben teljesen egyezik elődjével: *egy szót sem tud magyarul.* Derék!

Mangra Vazul nem lehet püspök. Az aradi görög-keleti egyházkerület 1902. június tizenkettedikén Mangra Vazul nagyváradi püspöki helynököt választotta meg püspökké. Wlassics Gyula miniszter a választást olyan értelemben terjesztette ő felsége elé, hogy Mangrát nem találja megerősíthetőnek. A tegnapi leérkezett legfelsőbb kézirat Mangra megválasztását a miniszteri előterjesztés folytán nem találta megerősíthetőnek és a minisztert felhatalmazta, hogy a görög-keleti püspöki szék szabályszerű betöltése iránt a kellő intézkedéseket tegye. Mangra ugyanis a tulzó oláhok pártjához tartozott.

Vilma királynő kalandja. Hollandia fiatal királynője szenvedélyes kedvelője a korcsolyasportnak. A napokban vígan siklott korcsolyáján Het Leo közelében, a mikor egy parasztasszonnyal találkozott, a ki korcsolyáján gyorsan futott a jégen. A királynő későn vette észre az asszonyt és összeütközött vele. Az összeütközés oly heves volt, hogy a parasztasszony elesett s csak nagynehezen tudott feltápáskodni. Amikor lábra állott, heves kifakadásokkal illette a királynőt, a kit nem ismert fel. Vilma királynő szépen bocsánatot kért ügyetlenségéért s tovább siklott. A parasztasszony csak később értesült nagy rémülettel, hogy kivel ütközött össze és kit illetett durván sértő szavakkal.

Jókai Mór gyásza. Szomorú hirt kapott Pápáról Jókai Mór. A hirtestvérbátyjának Jókai Károlynak halálát jelentette. Ott hunyt el a költőnek bátyja, a kinek a sors szintén hosszú életet adott. Jókai Károly ugyanis kilenczven esztendősen korában halt meg. Az elhunyt a közéletben nem szerepelt. Mint ember minden ismerőségének tiszteletét vivta ki Hegedüs Sándor volt kereskedelmi miniszter apósát gyászolja az elhunytban. A temetésre Jókai Mór és az egész Hegedüs-család Pápára utazott.

Budapest városa a közpénztárból 200.000 koronát szavazott meg a szegények gyámolítására. Most azt akarják, hogy e célra jótékonyági adót szedjenek a város lakóitól és pedig úgy, hogy minél gazdagabb valaki, annál többet fizessen.